

BTW: van controle naar strafrecht

18-7-2025 | BTW - strafrecht

Mr. V.S.T. Leenders

Een simpele vragenbrief van de Belastingdienst of een boekenonderzoek over de btw [kan uitmonden in een strafrechtelijk onderzoek](#)¹. En weet: de meeste fiscale strafzaken van de FIOD gaan over de btw. Nu ook het [Europees Openbaar Ministerie \(EOM\)](#)² op stoom komt met het vervolgen van internationale btw-fraudezaken komt daar een dimensie bij: internationale btw-fraude steeds vaker en harder opgepakt.

Als de Belastingdienst een zaak in handen geeft van de FIOD draait het vaak niet meer alleen om onjuiste belastingaangiften. Dat gaat vaak samen met verdenkingen van valsheid in geschrift (valse facturen) en witwassen (namelijk het uitgeven van de ten onrechte niet afgedragen btw). Hoe verloopt zo'n onderzoek en hoe zorg je dat je vanaf het begin strategisch en juridisch sterk staat? In deze blog behandel ik een aantal aandachtspunten.

Het begin: de vragenbrief

Een aangifte btw (omzetbelasting) kan reden zijn voor de Belastingdienst om onderzoek te doen. Soms wordt veel btw teruggevraagd of is sprake van veel handel 'over de grens'. Soms ziet de Belastingdienst de sector waarin jouw bedrijf werkt als risicovol voor de BTW

(bijvoorbeeld: autohandel, vastgoed, bouw). Een andere reden kan zijn dat de Belastingdienst al informatie van jouw afnemers of leveranciers heeft die aanleiding vormt voor nader onderzoek. Een reden voor onderzoek hoeft de Belastingdienst in principe niet te geven. Het is daarom ook niet altijd goed mogelijk om erachter te komen waar het onderzoek zich op richt. Toch loont het vaak, zo zien wij, om vanaf de eerste vragenbrief of aankondiging van het boekenonderzoek al te proberen om in te schatten of er sprake is van mogelijke problemen.

De redenen die wij vaak voor een controle zien, en die ook kunnen uitmonden in een strafzaak, zijn bijvoorbeeld:

1 | Vooraftrek voor niet-zakelijke kosten
De Belastingdienst gaat in 2025 scherper controleren op de aftrek voor niet-zakelijke kosten. Mijn collega Nick van den Hoek schreef hier al een [blog](#)³ over. Als zoiets bij een btw-controle aan de orde komt, dan kan dat ook gevolgen hebben voor andere belastingen (vooral inkomsten- en vennootschapsbelasting). Soms is inkeer nog mogelijk en hoeven dit soort onvolkomenheden geen fiscale boete- of strafrechtelijke consequenties te hebben.

Maar er ontstaan problemen als er ook aan het eind van het jaar geen geld is om de btw te betalen

Als het om grote privé-posten gaat die zakelijk zijn geboekt, kan dit tot langdurig strafrechtelijk onderzoek en een aanzienlijke gevangenisstraf leiden, zo laat [een arrest van de Hoge Raad uit 2019⁴](#) zien (die ging over een verbouwing in de periode van 2008 t/m 2010). Ook een [verwijt van valsheid in geschrifte⁵](#) ligt op de loer: de facturen voor privé uitgaven kunnen bijvoorbeeld ten onrechte aan het bedrijf zijn gericht. Zoiets kan ook aan het licht komen door een (derden)onderzoek bij een leverancier.

2 | BTW-schuld op de balans terwijl geen suppletie is ingediend
Traag betalende klanten, of andere cashflow problemen, kunnen reden zijn voor ondernemers om gedurende het jaar de af te dragen btw te matigen. De 'gematigde' aangiften zijn dan vaak onjuist en herstel (inkeer) vindt plaats met een suppletieaangifte aan het einde van het jaar. Maar er ontstaan problemen als er ook aan het eind van het jaar geen geld is om de btw te betalen. Er staat dan wel een btw-schuld op de balans van de onderneming maar die schuld wordt niet betaald. De boekhouder of belastingadviseur is vaak [op grond van de Wwft verplicht om dit te melden⁶](#). Dit is ook iets waar de Belastingdienst projectmatig/ 'thematisch' tegenop treedt, en wat soms tot strafrechtelijke vervolging leidt, [ook bij relatief geringe btw-schulden⁷](#).

Het is vaak beter om, ook als er geen geld is, toch tijdig in te keren en met de Ontvanger in gesprek te gaan over een betalingsregeling.

3 | Niet voldoen aan de voorwaarden voor de margeregeling
Door gebruik te maken van de margeregeling betaal je bij in- en verkoop van gebruikte goederen alleen btw over de winst die je op de transactie maakt. Je mag de [margeregeling alleen toepassen⁸](#) bij inkoop van iemand die de btw niet heeft afgetrokken – zoals een particulier. Aan de margeregeling zijn strikte voorwaarden verbonden, zoals een

[inkoopverklaring die aan bepaalde eisen⁹](#) voldoet. Als die inkoopverklaringen er niet zijn, of ze voldoen niet aan de eisen, of de in- en verkoopadministratie vertoont manco's, dan kan dit tot aanzienlijke fiscale correcties leiden. [Ook strafrecht komt dan in beeld¹⁰](#).

4 | Informatie uit het buitenland over mogelijke carrouselfraude
BTW-carrouselfraude wordt streng aangepakt, zowel nationaal als – [met de komst van het Europees Openbaar Ministerie \(EOM\)¹¹](#) – in Europees verband. De goederen waarmee deze fraude wordt gepleegd veranderen in de loop van de jaren. Bekend zijn elektronische apparatuur, frisdranken, auto's, [metalen en schroot¹²](#), [CO2-rechten¹³](#), maar tegenwoordig ook [brandstof¹⁴](#). Ook voor het komende jaar is de bestrijding van intracommunautaire btw-fraude voor de FIOD [een speerpunt¹⁵](#).

Een onderzoek naar btw-carrouselfraude begint vaak met informatie uit het buitenland. Via de [Opgaaf intracommunautaire prestaties \(ICP\)¹⁶](#) wordt door Europese Belastingdiensten gecontroleerd of de toepassing van het 0%-btw-tarief juist is en of de buitenlandse afnemer de btw wel op de juiste manier afdraagt. Als daar in het buitenland twijfels over bestaan, dan gaat er een 'SCAC-verzoek' naar Nederland en komt de Belastingdienst bij je langs om gegevens op te vragen en ook bij jou te controleren. Het is dan zaak om de administratie goed op orde te hebben: weet je wie je afnemer is, heb je zijn identiteit gecontroleerd, heb je (in het VIES-systeem) gecontroleerd of het BTW nummer van je afnemer nog actief was en kun je aantonen dat de goederen naar hem zijn vervoerd? Bij de geringste twijfel legt de Belastingdienst vaak [een naheffing op voor de volledige 21% btw¹⁷](#).

Ook kun je soms nog een strafrechtelijk onderzoek verwachten. Daarbij worden dan vaak ook [andere strafbare feiten onderzocht¹⁸](#), zoals valsheid in geschrifte (de afnemer op de facturen is mogelijk

Ook voor tussenpersonen ligt een veroordeling dan al snel op de loer

niet de feitelijke afnemer), witwassen (waar is alle niet afgedragen btw aan uitgegeven) en de nakoming van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) – is sprake van ongebruikelijke transacties die door een handelaar gemeld hadden moeten worden.

De ontwikkelingen in de rechtspraak laten zien dat de bewijslast voor een strafrechtelijke veroordeling lager is komen te liggen. Eerder werd verlangd dat sprake was van wetenschap van fraude in de keten van afnemers of leveranciers. Dat was vaak moeilijk te bewijzen. Sinds kort [wordt ook een veroordeling mogelijk geacht](#)¹⁹ als iemand 'zelf fraude heeft gepleegd' door te factureren aan iemand die volgens FIOD [niet de 'werkelijke afnemer'](#)²⁰ is. Ook voor tussenpersonen ligt een veroordeling dan al snel op de loer.

Wanneer wordt een controle een strafzaak?

Veel btw-correcties worden door de Belastingdienst zelf afgedaan en dat heeft ook de voorkeur. Dat is vaak efficiënter en het voorkomt een strafblad en problemen met banken, verzekeraars of adviseurs. Maar als er een vermoeden is van opzettelijk handelen en het fiscale belang is € 100.000 of meer, dan wordt meestal ook een strafrechtelijke aanpak overwogen. Let wel, die financiële grens is zeker niet hard. Er kunnen ook redenen zijn om bij een lager bedrag strafrechtelijk op treden. Bijvoorbeeld als er andere strafbare feiten in beeld zijn, zoals valsheid in geschrifte. Zoals hierboven al een aantal keren vermeld, is dat delict nogal snel in beeld bij btw-kwesties. Ook witwassen wordt al snel in stelling gebracht: de vermoedelijk te weinig afgedragen btw is immers ergens aan uitgegeven.

De regels over de afweging tussen een fiscale boete en een strafzaak staan in het 'Protocol AAFD'²¹ maar deze regels zijn in zekere zin boterzacht. Hiervoor werd al het voorbeeld genoemd van [een](#)

'thematische aanpak' (project 'Paperclip')²² waarbij bij een (zeer) klein belastingnadeel toch strafrechtelijk mag worden vervolgd. Ook wordt soms gekozen voor een fiscale afdoening voor het belastingnadeel [in combinatie met een strafrechtelijke afdoening](#)²³ voor andere strafbare feiten zoals valsheid in geschrifte. Het Protocol AAFD geeft dus wel enig houvast maar niet veel.

Wat zijn de consequenties als het een strafzaak wordt?

Als je problemen voorziet bij de beantwoording van een vragenbrief of bij een boekenonderzoek, dan is het belangrijk om vanaf het eerste begin erop bedacht te zijn dat er ook nog een strafrechtelijk onderzoek kan volgen. Een strafrechtelijk onderzoek heeft aanzienlijke consequenties, zowel privé als zakelijk. Denk aan:

- Een strafrechtelijk onderzoek duurt lang, vaak jaren.
- Tijdens een strafrechtelijk onderzoek kun je worden aangehouden en vast komen te zitten, soms voor enkele dagen, soms langer.
- Er kan tijdens een strafrechtelijk onderzoek beslag worden gelegd op je vermogen: huis, bankrekeningen, crypto, auto's, etc. Ook het vermogen van partners kan worden beslagen. [Auto's en crypto worden vaak al snel verkocht](#)²⁴.
- Door een strafrechtelijk onderzoek krijg je vaak problemen met [banken](#)²⁵, verzekeraars en adviseurs. Ook aanvragen van visa voor buitenlandse reizen kunnen ingewikkelder worden.
- Een strafrechtelijke veroordeling kan gevangenisstraf inhouden en/of een boete en/of een taakstraf maar ook leiden tot een beroepsverbod.
- Na een strafrechtelijke veroordeling krijg je [moeilijker een 'Verklaring Omtrent Gedrag'](#)²⁶ en kan zakendoen met de overheid, of een vergunning aanvragen, lastiger of onmogelijk worden (onder meer door [de Wet Bibob](#)²⁷).

Tot slot

Bronnen

- 1 | <https://www.fiod.nl/twee-mannen-aangehouden-op-verdenking-van-btw-fraude-van-ruim-45-miljoen-euro/>
- 2 | <https://www.epco.europa.eu/en/about/mission-and-tasks>
- 3 | <https://www.jaeger.nl/zakelijkheid-kosten-onder-vergroott-glas-onschuld-af-spelen-met-vuur/>
- 4 | <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:HR:2019:1700>
- 5 | <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2024/01/03/straffen-voor-zakelijk-boeken-van-privékosten>
- 6 | <https://www.jaeger.nl/expertise/wvft/>
- 7 | <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:HR:2023:237>
- 8 | [https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/bijzondere_re_gelingen/margeregeling/#:~:text=Bent%20\(%20handelaar%20in%20margegoederen,moet%20\(%20hier%20btw%20betalen](https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/bijzondere_re_gelingen/margeregeling/#:~:text=Bent%20(%20handelaar%20in%20margegoederen,moet%20(%20hier%20btw%20betalen)
- 9 | https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/bijzondere_re_gelingen/margeregeling/wat_zijn_margegoederen/wat_zijn_margegoederen
- 10 | <https://www.fiod.nl/miljoenenfraude-in-autobranche/>
- 11 | <https://www.jaeger.nl/expertise/europees-openbaar-ministerie-eom/>
- 12 | <https://deedlink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2025:1103>
- 13 | <https://deedlink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:BBDA:2018:6869>
- 14 | <https://www.epco.europa.eu/en/media/news/investigation-fuel-family-epco-busts-criminal-gang-eu300-million-vat-fraud>
- 15 | <https://www.jaeger.nl/btw-fraude-in-2025-nog-steeds-in-de-schijnwerpers/>
- 16 | https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/internationaal/btw_voor_buitenlandse_ondernemers/btw_aangifte_doen_en_betalen/aangifte_doen/opgaaf_icip/opgaaf_intra_communaal_prestaties
- 17 | <https://deedlink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBNNE:2023:5493>
- 18 | <https://deedlink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBOVE:2020:2759>
- 19 | <https://deedlink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:BBAMS:2024:1751>
- 20 | <https://deedlink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:HR:2025:1096>
- 21 | <https://www.jaeger.nl/fiscale-boete-of-een-strafzaak-protocol-aafit-2023/>
- 22 | <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:HR:2023:237>
- 23 | <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2024/01/03/straffen-voor-zakelijk-boeken-van-privékosten>
- 24 | <https://www.jaeger.nl/na-de-fiod-inval/>
- 25 | <https://www.jaeger.nl/lastige-vragen-van-de-bank/>
- 26 | <https://www.jaeger.nl/krijg-ik-een-strafblad/>
- 27 | <https://www.jaeger.nl/wetenschappelijke-grondslag-ernstig-gevaar-vanwege-recidivemogelijkheid-wet-bijhoud-is-wanikel/>
- 28 | <https://www.jaeger.nl/tegenwicht-bieden-aan-een-strafrechtelijk-onderzoek/>
- 29 | <https://www.jaeger.nl/expertise/financieel-economisch-strafrecht/>
- 30 | https://www.jaeger.nl/app/uploads/2024/01/Jaeger_nieuwe-versie_def-tekst-1411.pdf

Niet al deze consequenties zijn te voorkomen. Maar voorbereiding helpt en soms is een strafrechtelijk onderzoek ook echt te voorkomen door de juiste beantwoording van een vragenbrief en door een juiste opstelling bij het boekenonderzoek. En als het tot een strafrechtelijk onderzoek komt, dan kan een goede voorbereiding en [opstelling in dat onderzoek](#)²⁸ ook helpen om de consequenties daarvan draagbaarder te maken. Ons advies daarbij is om ook vroegtijdig de consequenties van beslaglegging en mogelijke opzegging van bankrekeningen te onderkennen. Juist die voorbereiding is daarom belangrijk. Daar adviseren wij je graag bij met de [expertise](#)²⁹ die wij in huis hebben.

Wil je meer weten over dit onderwerp? Lees dan ook [ons boek "Wat maakt witte boorden anders?"](#)³⁰?

Meer informatie of advies?

Kijk op www.jaeger.nl/kennisbank voor meer informatie over diverse onderwerpen en thema's. Als u vragen heeft, advies nodig heeft of een probleem wilt oplossen, kunt u contact opnemen met ons. Wij staan voor u klaar. U kunt ons bereiken op 020 - 676 04 81 of mail ons op info@jaeger.nl

jaeger ADVOCATEN
BELASTING
KUNDIGEN